

Ethio-SHEP Paakeejii xiqqaa Hojjechiisu

**Pirojektii Ethio-SHEP tti Tooftaa Hojmaata
Gabaa buúreefate gaggessuuf Adeemsa
duraa duubaan hordofamuu qabuuproach**

Ethio-SHEP
Paakeejii xiqqaa
Hojjechiisu

Gabatee Baafataa

Haalaa Waliigalaa	i
Kaayyoo kitaba gabaabduu kanaa	v
1. Leenjii leenjistootaa Qorannoo Gabaa irratti kennamu qindeessuu --	1
2. Shaakallii qorannoo gabaa gaggeessuu	4
3. Midhaan Irratti Xiyyeeffatamu Filachuu	10
4. Sagantaa facaasa omishaa fi baajeta barbaachisu karoorsuu	15
5. Leenjii maasaa qonnaan bulaa Keessaa Gaggeessuu	18
Dabalata Sagantaa salphaa	22

Haalaa Waliigalaa

Pirojektiin “SHEP” tooftaa ilaalchaa qonnaan bulaa qabiyyee xixiqqaa omisha Kuduraa fi Muduraa irratti bobbaánii “omishanii gurguruu” irraa gara “gurguranii omishuutti” jijjiruuf dursa biyya Keeniyaa dhaabbata gargaarsa addunyaa biyya Japanii fi mootummaa Keeniyaa kan hundaédha. Tooftan SHEP kun galii qonaan buloota omisha Kuduraa fi Mudura gaggessanii dacha lamaan guddisuudhan baayée milkaaádha. Milkaánni kun kan argame immoo hojiiilee gurguddoo akka qorannoo gabaa, filannoo midhanoota omishamanii, sagantaa omishaa waliin qopheessuu, baajeta karorsu fi leenjii teeknika hojii qonnaa kennudhan ture.

Milkaaína pirojeektii kanaa mirkaneefachuudhan, tooftaan pirojeektii “SHEP” kun biyyoota Afirikaa 30 fi waliigala akka addunyaatti immoo biyyoota 50 keessatti babalátee argama.

Biyya keenyatti, pirojeektiin kun qonnan bulaa qabiyyee xixiqqaa omisha kuduraa irratti bobbaánii of dandeesisuudhaf bara 2017tti kan hundaée yammu taú kenniinsa tajaajila exteenshinii mootummadhan kennamu keessatti adeemsi gabaa buúrefate akka itti galu taasisee jira.

Funca duudhaa guddachuu feedhii nyaataa kuduraalee jajjabeessuu

Pirojeektin “Ethio-SHEP” kan irratti xiyyefatu dandeettii kenniinsa tajaajila eksteenshinii mootummaa gabaa irratti hundaé qonnaan bulaa irratti xiyyefatameef guddisuudha. Biyya Itoophiyaatti, qonni qonnan bulaa qabiyyee xixiqqaa irratti gaggefamu %80 lafa qotamuu fi omishaa ni hammata. Kun kan agarsiisu, ilaalcha qonnaan bulaa “omishanii gurguruu” gara “gurguruuf omishuu” jijjiruun dhiéessa omishaa itti fufiinsa qabu gabaa keessa akka jiraatu ni dandeesisa. Bakka dhiéessi meeshaalee dheedhii itti fufiinsa qabu hin jirretti warshaalen omisha qindeessan hojii isaanii haalaa guutuu taán gaggessuu hin dandaán. Kanaafuu, ilaalchi qonnan bulaa qabiyyee xixiqqaa irratti omishanii akka gabaa irratti hundaú gochuudhan dandeettii isaanii ijarun diinagdee biyyaa guddisuuf buúra kaúudha.

Misooma “hardware” funca sirna nyaataa

- Bo’o jallisi qopheessuu
- Makanayizeshinii (Qonna)
- Bu’uraalee ijaaruu (Daandii)
- Mana pilastikaa (green house) ijaaruu

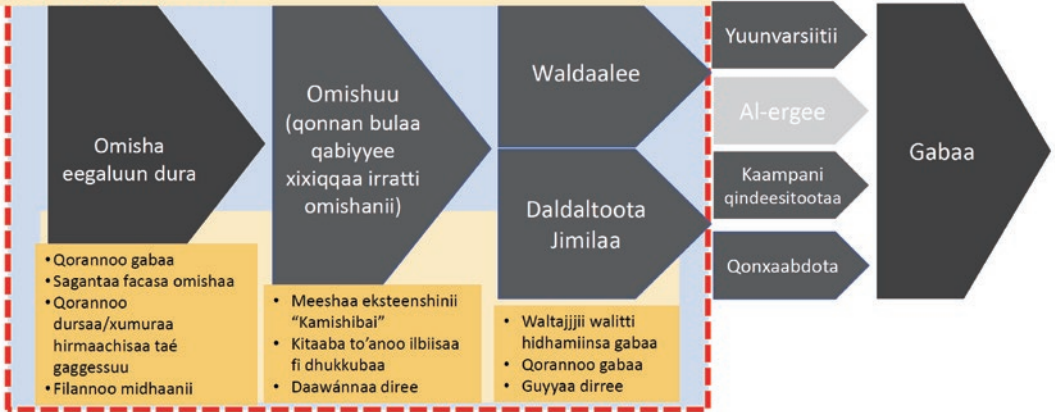

Omisha boodaa

- Nyaataa qindeessuu
- Man-kuusaa ijaaruu
- Meeshaalee gabaaf oolaan fooyyessuu
- Daandii ijaaruu
- Man-kuusaaqabbanaa ijaaruu

Akkataa pirojeektiin “Ethio-SHEP” Ittigala qabxii funca duudhaa nyaataa jajjabeessuu

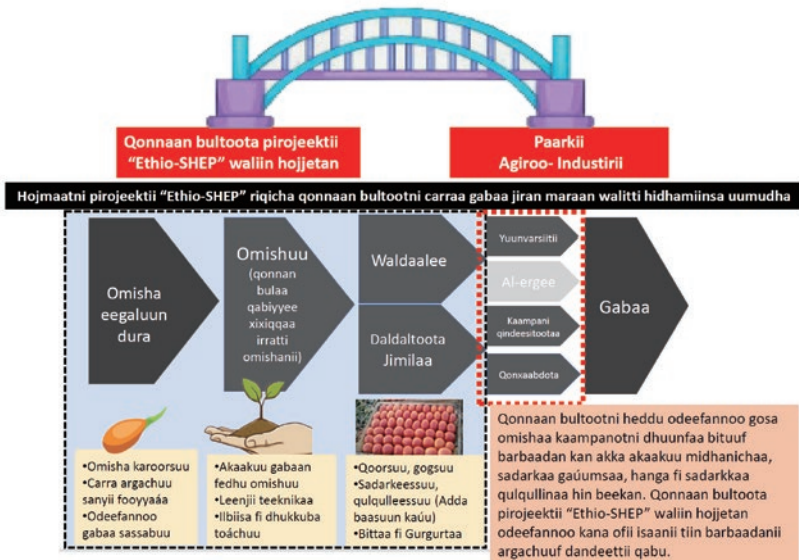

Fakkii 1. Pirojeektiin “Ethio-SHEP” Funca dhuudhaa feedhii nyaataa hoortikaalcharii ni jajjabeessa

Mul’ata mootummaa Itoophiyaa fi akkataa pirojeektii “Ethio-SHEP” hordofu

Mul’atni mootummaa Itoophiyaa, bara 2025tti biyyattii biyyoota galii giddu galeessaa qaban biraan gahudha. Karoora guddinaa bara 10 (2021-2030) kana keessattis kenni tajaajila eksteenshinii qonnaa gahee bakka hin buune qaba. Mul’ata kana galmaan gahuuf mootummaan Itoophiyaa Paarkii Warshalee omisha qonnaa qindeessanii naannolee adda addaa keessatti hundeessee jira.

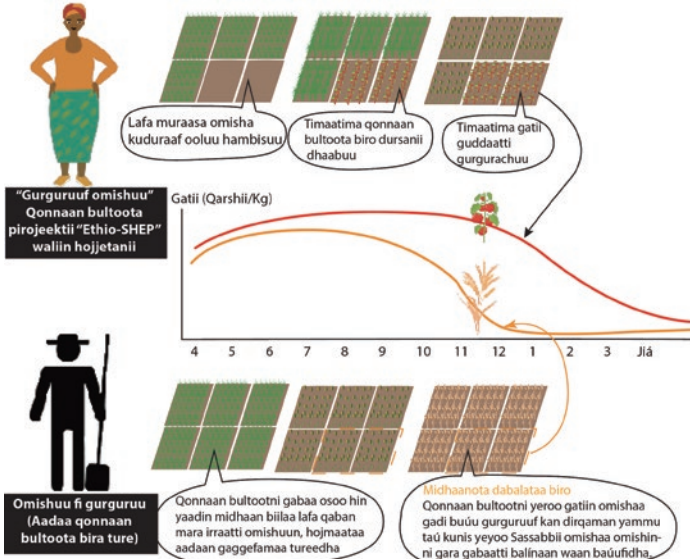
Akkaatan hojmaata pirojeektii “Ethio-SHEP” qonnaan bultootni omishuun dura carraa gabaa fooyyee akka adda baafatan ni jajjabeessa. Kun immoo qonnan bultoota qabiyyee xixiqqaa irratti omishaniif carraa gabaa magaala naannoo isaanitti argamanii keessatti uumuu bira darbee kaampanota omisha qindeessanii fi daldalan waliinis walitti hidhamsiinsa ni uuma. Kanaafuu, akkaatan hojmaata pirojeektii “Ethio-SHEP” qonnan bultoota qabiyyee xixiqqaa irratti omishaniif kaampanota dhuunfaan kanneen paarkii Agro-Industirii dabalatee akka walitti hidhamsiinsan hojjetan riqicha ta’ee ni tajaajila. (Fakkii. 2)

Fakkii 2. Hojmaatni pirojeektii "Ethio-SHEP" riqicha qonnaan bultootni carraa gabaa jiran maraan walitti hidhamsiinsa uumudha.

Jijjirama hojii keessa galuu pirojeektii "Ethio-SHEP" tiin dhufe

Hojii keessa galuu pirojeektii "Ethio-SHEP" tiin, ilaalcha qonnaan bulaa irratti jijjiramni guddaan mul'atee jira. Qonnaan bultootni tokko tokkoo lafa qaban keessa muraasa isaa omisha kuduraa yeroo gannaa omishaniif hambisuu jalqabani jiru (Fakkii 3). Qonnaan bultootni biro buufata biqiltuu dursanii qopheesuudhaan kuduraa yeroo dur beekan dursanii omishuudhan omisha kuduraa yeroo gabaa gaariin jirutti gatii fooyya'atti gurgurachuu jalqabani jiru. Buurri jijjirama ilaalcha qonnaan bultootaa kun kan dhufuu danda'e, pirojeektii "Ethio-SHEP" hojii heddu duraa duuban hojjechuu isaatiin. Kana irraa kan ka'és qonnaan bultootni misooma kuduraa gaggessuudhaaf qabeenya jiru mirkaneefatanii jiru, Kun immoo hojiitti akka balinaan galan gochuudhan kaka'umsa guddaa uumee jira. Qonnaan bultootni ofii isaaniitiin qorannoo gabaa gaggessuudhaan, fedhii gabaa beekani omishnaan, omisha kuduraaf fedhiin guddaan akka jiru hubatanii jiru.

Fakkii 3. Qoteebultoni "Ethio-SHEP" sagantaa facaasaa isaani siresaniru.

Voice on the Ground

“Rakkoolee omishaa qonnaan bulootni akka aanaa keenyatti jiru yammuu kaasaan ergan dhaggefadheen booda akka ogeessatti baayéen qaanaé. Ani yeroo baaýee ‘rakkoon ijoon misooma kuduraalee gabaa akka ture kaasaan ture. Haataú malee rakkoon guddaan naannoo qulqullina eeguu, qophaa qophaatti gurguruu, fi yeroo gabaan barbaadutti dhiéessuu dhabuu gama qonnaan bulootaa fi ekispartoota bira akka jiru mirkan-eefachuun dandaámee jira.”

Ogeessa Ekisteenshinii

“Pirojeektiin kun osoo hojii hin eegalin dura qonaan buloota muraasatu misooma kuduraa keessa galee gabaaf dhiéessaa ture. Anis maasaa maatii keenyaa muraasa irratti misooma kuduraa hojjechan ture. Yeroo ammaa garuu hubannoon qonnaan bulootaa sochii pirojeektiin kun gaggessen waan guddachaa dhufeef irra caalli jiraatota naannoo lafa kuduraan irratti misoomu babalísuu irratti argamu. Rakkoon akka naannoo keenyatti ture hanqina hubannoo fi muuxannoo misoomaa fi gabaa omisha kuduraati. Bara darbe, muuxannoo waljijjiruu naannoo omisha guddaa gaggessan waliin pirojeektiin kun nuuf mijeesse, kakaúmsa guddaa nu keessatti uumee jira. Bara 2019tti anii fi Obboo Maabiraaten omisha guddaa omishuudhan daldaltoota jimilaatiif konkolaataa ISUZU dhiéesinee turre. Ani akka kootti doqdoqqee kana bitadhee, hojii qonnaa koo ittiin gaggessan jira. ”

Obboo Zalaalam (26)

Kaayyoo kitaba gabaabduu kanaa

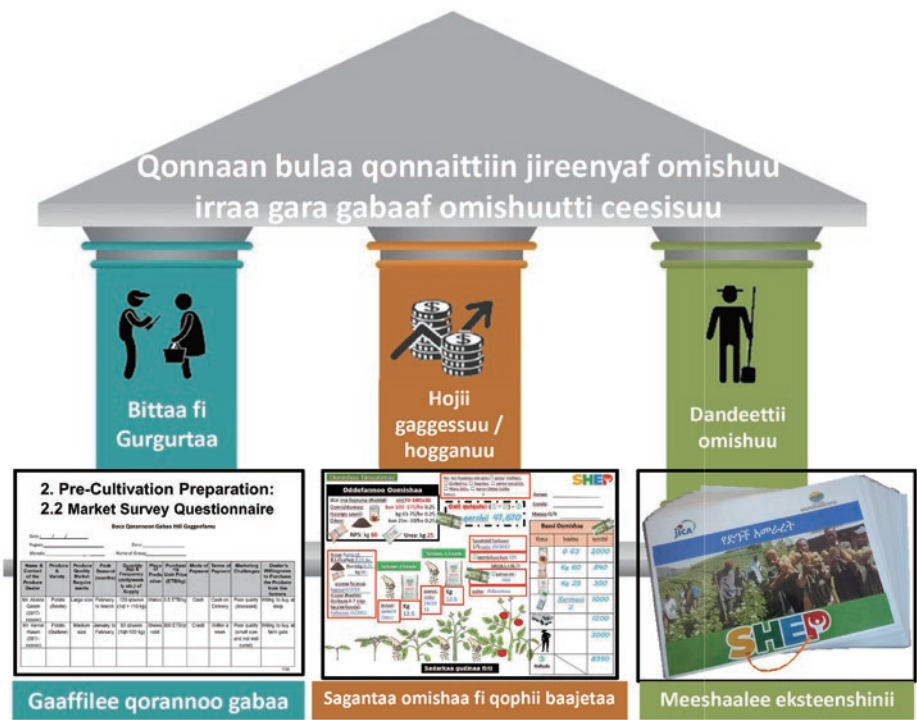
Akkaata hojmaata pirojeektii “Ethio-SHEP” tiin hojiilee dandeettii guddisuudhan qonnaan bulaa onnachiisan ofeeggannoodhan irratti hojjetamuu qaban haala armaan gaditti ifee jira: **Tarkaanfii 1**. Galmoota qotee bulaa waliin qooddachuu, **Tarkaanfii 2**. FHubannaa qonnaan bulaa guddisuu, , **Tarkaanfii 3**. Qonnan bulaan ofiin akka murteessu taasisuu, **Tarkaanfii 4**. Dandeetti qonnaan bulaa gabbisuu.

Tarkaanfii Arfan	Hojiilee
1. Galmoota qotee bulaa waliin qooddachuu	- Marii hubannoo uumuu gaggeessuu
2. Hubannaa qonnaan bulaa guddisuu	- Ka’umsa qu’annoo hirmaachisaa raawwachuu - Qu’annoo gabaa gaggeessuu
3. Qonnan bulaan ofiin akka murteessu taasisuu	- Midhaan irratti xiyyeeffatamu filachuu - Sagantaa Omishaa fi baajataa baasuu - Gumii/Foramii walitti hidhaminsaa gabaa gaggeessuu
4. Dandeetti qonnaan bulaa gabbisuu	- Leenjii maasaa/ooyiruu irratti shaakalliin deeggarame kennuu - Waa’ee dhimma koorniyaa irratti hubannoo gabbisuu - Dawwannaa muuxannoo wal jijjiiruu (akka barbaachisetti) - Ayyaana qonnaan bulaa gaggeessuu
Hordoffii fi gamaggama yeroo yeroon (hirmaannaa qu’annoo dhumaa dabalatee)	

Fakkii 4. Tarkaanfiilee barbaachisaa ‘Ethio-SHEP’

Omisha gabaa buúreefate mirkaneessuu irratti ogeessa fi qonnaan bulaa deggeruuf pirojeektin kun qajeelfama hojii paakeejii qindaáa “Barruu qajeelfama hojiirra olmaa Paakeejii Qindaáa Ethio-SHEP” jedhamu qopheessee jira. Baruun qajeelfama Paakeejii kanaa adeemsa ekisteenshini gutuu raga bu’uraa fi raga dhumaa, dawanaa muxannoo waal jijjiiru, forami walitihidhaaminsa gaba kkf. Hata’u malee qodafudhatoota irraa wanti ka’e jira kunis pakejii gutuu hojii irra olchuuf hanqinaa bajataa fi humna namaatu jira. Kanaa ilaaluu dhaan, gareen projectii pakejii gutuu irraa hojiwaan barbachisaa ta’an chunfee, kunis ogesoota ekistenshini qotee bultoonni qonnaa akka daldalaati akka shakalaan yaada araarsu taa’a.

Dandeettii qonnaan bulootaa gara qonna gabaa irratti hundaé irratti ijaaruuf, utubaalee ijoo sadii leenjii walduraa duubaan kennamaniin keessatti cimuu qaban jiru. Isaanis dandeettii daldalaa gaggeessuu, gabaa fi oomishaati. (Fakkii 5). Dhimmoota ijoo kana guutummaatti ilaaluu, gareen pirojektichaa hojii teeknikaa wagga jahaaf gaggessee haala qabatamaa jiruun meeshaalee leenjii qopheesse jira. Barrefamni qajeelfama hojii kun akkaataa leenjii mata dureewwan ijoo kanaa ekspartoota ekisteenshinii ittiin gaggeeffamu, akkasumas leenjii Ethio-SHEP qonnaan bulootaaf yeroo hojiirra oolchinu meeshaalee qophaa’an akkamitti akka itti fayyadaman ibsa kennuu irratti kan xiyyeeffatuudha.

Fakkii 5. Qonnaittin jireenyaaf gaggefamu gara qonnaan bultoota Gabaa buureefatanii omishanitti jijjiiruuf utubaawwan ijoo sadii

Qabiyyee kitaba gababduu kanaa

Kutaan 1ffaan akkaataa qorannoo gabaa leenjii leenjistootaa qindeessuun ogeesota eksteenshinii ittiin leenjisuun danda’amu ibsa. Qorannoon gabaa maaliif qonnaan bultoonni ofii isaaniitiin akka gaggeesan hubannoo gahaa uumuudhan shaakala qorannoo gabaa dhugaa gaggeessuudhan hojii qabatamaa keessa galchuun ni gorfama. Workshopiin kana yoo xiqqate walakkaa guyyaatti gaggeessuun ni danda’ma; haa ta’u malee, hirmaattonni unkaalee sadanitti fayyadamuun baratani akkataa adeemsa gabaa irratti xiyyeeffate pirojeektii “Ethio-SHEP” haala bu’a qabeessa ta’een hojiirra oolchuu akka danda’aniif jecha yeroo fi baajata gahaa qabachuudhan workishooppii kana guyyoota sadiif gaggeessuun barbaachisaadha.

Kutaa 2 hanga 4tti kan jiru, haalaa hojjettoonni eksteenshinii leenjii qabatamaa qonnaan bultootaaf kennamu akkamitti qindeessuu akka qaban ibsa. Kitaabni qajeelfamaa kun qindeessitoota workishooppiif odeeffannoo gabaabaa kennuudhaaf kan qindaa’edha. kanaafuu “Qajeelfama Raawwii Itiyoo-SHEP” kan odeeffannoo guutuu kennu eeruun leenjifamtonni akka fayyadaman gochuun barbaachisaadha.

Xumura kitaaba qajeelfamaa kana irratti samudni sagantaa leenjii ta’anii jiru, kanaafuu, qindeessitoonni yeroo workishooppii fi leenjii qabatamaa gaggeessan sagantaa kana ilaalun barbaachisaadha.

Leenjii leenjistootaa Qorannoo Gabaa irratti kennamu qindeessuu

Concepts Of SHEP

• What is SHEP ??

- SHEP is interpreted as Smallholder Horticulture Farmer Extension and Promotion of market-oriented Agriculture
- It is an approach originally developed in Kenya from 2004 technical cooperation Project between JICA and Kenyan Horticulture. It mainly focuses providing integrated extension services to smallholder farmers by promoting concept of "Farming and Marketing" and shifting mind-set of small holder farmers from "Grow and Sell" to "Grow to Sell"
- It is innovated through try and error to improve Kenyan Horticulture services through Japan and Kenyan cooperation. Extension services are provided through extension agents.
- This innovation is backed up by principle of Economy and Efficiency.

Albarkaa amman qadii sadarkaa sadarkaan ta'aa barbaachisaadha

Kutaa 1

Walakkaa guyyaatiif

Qorannoo gabaa qindeessuu Leenjii leenjistootaa gaggessuu

Kaayyoowan

Kaayyoon leenjii leenjistoota kun akkataa adeemsa pirojeektii “Ethio-SHEP” gabaa irratti xiyyeeffatu hojjiirra oolchuuf qorannoo gabaa, filannoo midhaanii, sagantaa omishaa qopheessuu fi leenjii dirree irratti gaggeessuudhan beekumsaa fi dandeettii kennuudha.

Tarrefama qabxiwwan guguddoo

Leenjiin kun hojiiwwan gurguddoo sadii (qorannoo gabaa fi filannoo midhaanii, sagantaa omishaa qopheessuu fi leenjii dirree irratti kennuu) of keessaa qaba. Haa ta’u malee, qabeenyaafi dandeettii wajiirri qabu irratti hundaa’uudhaan hojiiwwan kam raawwachuun akka danda’amu murteessuun barbaachisaadha.

Adeemsa Raawwii

Sadarkkaa 1

ፎረም

Aaanalee fi gandoota leenji’an filachu.
Lakkoofsa hirmaattotaa murteessuu.

Sadarkkaa 2

ሃመ

Sagantaa leenjii fi guyyaa murteessuu.

Sadarkkaa 3

ፎረም

Qorannoo gabaa yoo gaggesita ta’ee, iddoon leenjichi itti gaggeeffamu bakka gabaati dhihoo jiru ta’uu qaba.

Sadarkkaa 4

Maal irratti

Sagantaa leenjii fi qabiyyee isaa irra deebi’udhan ilaaluu. (unka 1 hidhame ilaali)

Sadarkkaa 5

Akhamitti

Leenjistoota leenjii kana kennuu danda’an qopheessuu. Ogeessota qorannoo gabaa & filannoo midhaanii, sagantaa omishaa qopheessuu fi leenjii dirree irratti kennuu dabalatee hojiilee biro pirojeektii “Ethio-SHEP” gaggeessuu irratti muuxannoo duraan qaban affeeruu barbaachisaadha.

Sagantaa fi qabiyyee leenjii qopheessuu

- Saamuda sagantaa fi meeshaalee fakkeenya walitti qabame ilaali. Sagantaan kun baajata fi sagantaa keessanii wajjin akka walsimutti fooyya'uu danda'a.
- Bakki leenjiin kun itti gaggeeffamu bakka shaakala qorannoo gabaa itti gaggeessitu naannoo gabaa ta'uu qaba.
- Meeshaalee leenjii pirojeektii "Ethio-SHEP"tti fayyadamuudhan leenjicha gaggeessuu ni dandeessu. Haa ta'u malee, yoo barbaachisaa ta'e, qooda fudhattoota dhimmi ilaallatu biroo irraa deeggarsa gaafachuu ni dandaama.

2

Qorannoo gabaa gaggessuu

Abbaata amman qadii sadarkaa sadarkaan ta'ee ibsa

Kutaa

2

Walakkaa guyyaatiif

Shaakallii qorannoo gabaa gaggeessuu

Kaayyoowwan

Kaayyoon qorannoo gabaa pirojeektii “Ethio-SHEP” tiin gaggefamuu inni guddaan qonnaan bultoonni qormaata akkamii qooda fudhattoonni gabaa akka isaan mudatuu fi daldaltoonni jumlaa, abbootiin qabeenyaa, daldaltonni qinxaaboo qonnaan bulootaa irraa maal, yoomii fi hangam bitachuu akka barbaadan beekuudhaan muuxannoo harkaa akka horatan kan jajjabeessuudha.

Tarrefama qabxiiwwan guguddoo

Bakka bu’oonni qonnaan bulaa gareewwan qonnaan bulootaatiin filataman leenjii kana irratti argamuun qorannoo gabaa akkaataa itti gaggeeffamu ni leenjiú. Leenjiin kun (1) ibsa akkaataa qorannoo gabaa itti gaggeefamuu fi (2) qorannoo gabaa qabatamaa gabaa naannoo irratti gageessuu of keessatti qabata.

Adeemsa Raawwii

Sadarkkaa 1 *Enyu*

Wajjira daldalaa qunnamuudhaan maqaa fi lakkoofsa bilbilaa nama itti gaafatamummaa qabu gabaa qorannoon itti gaggefamuu fudhachuu.

Sadarkkaa 2 *Yoom*

Itti gaafatamaa gabaa qorannoon itti gaggefamuu fi daldalaa jimlaa irraa hayyamaa fi beellama fudhachuu.

Sadarkkaa 3 *Eessatti*

Qorannoon gabaa kun yeroo midhaan filatame balinaan gabaatti dhiáatu gaggeefamuu qaba.

Sadarkkaa 4 *Maal ivratti*

Midhaan qorannoodhaf filataman tarreessuu (qorannoo tokkoof midhaan 5 ni gorfama) Kaayyoon qorannoo gabaa gaggessuu fi gaaffilee gaafataman daldaloota jimlaatiif ibsamuu qaba.

Sadarkkaa 5 *Akhamitti*

Gabaan kuduraalee balinaan ganama waan gaggefamuuf bariidhan gabaa deemuudhaan haala jiru daaww’achuun barbaachisaadha. Haa ta’u malee, yeroon ganamaas yeroo hojiin itti baay’atu taphattoota gabaa waan ta’eef, daldaloota jimlaa, abbootii qabeenyaa, fi daldaloota suuqii waliin yeroo isaanitti tolu daawwachuuf akka dandaámu irratti mari’achuun waliigaluu gaafata.

Garee ijaaruu

Hirmaattota garee xixiqqootti qooduu. Garee tokkoo keessatti naannoo nama 5 salphaatti qorannicha gaggessuuf filatamaadha.

Miseensota garee gahee hojii akka qooddatan gafadha qindesaa, yeroo kan toatu, ragaa kan qabatu fi gaafii kan gaafatu.

Lakk	Gahee	Itti gaafatamummaa
1	Geggeessaa hirmaatootaa	Qorannoon gabaa kun hundi nagaan xumuramuu mirkaneefachuu. Namota gaafatamaniif yaada baniinsaa fi guduunfaa qorannichaa kennuu
2	Nama gaaffii fi deebii gaggessu	Tokkoon tokkoon gaaffii nama gaafatamuu gaafachuu
3	Yaadannoo nama fudhatuu	Unka gaaffilee guutaa
4	To'ataa Yeroo	Gaafatamtootni akka gaaffiin itti fufu yoo hayyaman malee daqiiqaa 15 keessatti gaaffilee dhiéessudhaan xumuruuf yaali. Maamiltoonni yoo bittaa dhufan gaaffii gaafachuu dhaabuu.

Dhimmoota Hojiirra Oolmaa keessatti gorfaman

Qorannoon gabaa kun kan kaayyefatu; gatii gabaa qofa irratti osoo hin taane qulqullinaa fi baay'ina oomishaa barbaadamuu, jijjiirama gatii gabaa fi baay'ina yeroo sanitti gurguramuu, haala kaffaltii fi kkf irratti odeeffannoo walitti qabuu irratti xiyyefata.

Yammuu qorannoo gabaa kun gaggeeffamu qonnaan bultoonni daldaltoota jimlaa, abbootii suuqii, daldaltoota qinxaaboo waa'ee gabaa irratti waliin mari'atan waliin hariiroo daldalaa akka uuman ni jajja-beeffamu.

Qonnaan bultoonni qorannoo gabaa yoo xiqqatee yeroon bonaa osoo hin seenin fi omisha kuduraalee osoo hin jalqabin ofii isaanii tiin itti fufiinsan gaggessuu akka qaban hubachiisuu.

Nuti qonnaan bultoota biro waliin mari'achuun kallattiidhan gabaatti waliin gurgurachuu dandeenya. Har'a daldalaan jimlaa kun bara dhufutti konkolaataa fe'umsaa Isuzu erguudhan omisha keenya akka bitu irratti walii galle. Amma waa'ee gabaa hin yaaddofnu.

Omisha shunkurtii diimaa qulqullina qabu baay'inaan yoo dhiéesitan nuti immoo bitachuuf gammachuu guddaatu nutti dhaga'ama.

Garuu qonnaan bultoonni baay'een isaanii omisha gahaa konkolaataa fe'umsaa Isuzu keenya guutuu danda'u hin qaban.

Qaawwa qonnaan bultootaafi qooda fudhattoota gabaa jidduu jiru guutuu

Kuduraaleen baay'een gabaa irraa naannoo baay'ee fagoo irraa akka dhufaan hin beeknu ture. Yoo nuti waliin taanee omishne gareedhan gurguruudhan konkolaataa ISUZU guutna yoo ta'e, daldaltoonni jimlaa omisha kuduraalee keenya bitachuuf fedhii qabu.

Qonnaan bultoonni naannoo kanatti argaman raafuu baay'inaan oomishaa akka jiran hin beeknu turre. Yeroo baayyee oomisha isaanii dhuunfaan waan gurguraniif, akka waliin gurguran gorsaa turree jirra. Haala kanaan kallattiidhan isaan irraa bitachuu dandeenya.

Nuti kanaan dura qulqullina oomishaaf ofeeggannoo hin taasifnu turre. Kana malees, bu'aa keenya waan qoodaaniif karaa dallalaas gurguruu hin jaallannu ture. Amma daldaltoonni jimlaa karaa dallalootaatiin kuduraalee bitachuu akka fedhan hubadheera; kunis sababa nuti kanneen gaarii hin taane jala kesaatti walitti makne waan dhiéesinuuf. Yaada kana kana gareewwaniif ni qooda.

Kuduraa karaa dallalaatiin bitachuu ni jaallatna, sababiin isaas dallaltonni sassaabuu fi sadarkaa kennuu danda'u. Garuu marii har'aatiin qonnaan bultoonni omisha addaan baasuu fi sadarkaa kennuu irratti waliigalanii jiru. Kanaafuu, gatii fooyya'aa dhiyeessuu dandeenya. Yoo isaan sadarkeessuu baatan, sadarkeessu qacaru qabna.

Qonnaan bultoonni ulfaatina omisha mosee dabaluu dhaf hanga sassaabmuutti bishaan jallisiin waan obasaniif omisha keenya bitachuu hin barbaannu jedhan. Rakkoo kana ofumaaf uumne. Oomisha keenyaaf gatii gadi aanaa qofa maaliif akka kaffalan hubachuu dandeenyee jirra.

Qonnaan bultoonni rakkoo keenya hubachuu isaaniitti gammadeera. Naannoo keenyatti dhiényatti waan omishanii fi baasii geejjibaa keenyaas qusachuu waan dandeenyuf mosee qulqullina fooyya'aa qabu gurgurtaaf yoo dhiéessan isaan irraa bitachuuf fedhii qabna.

Qonnaan bulaa

Qooda fudhattoota gabaa

Unka - Gaaffiilee qorannoo gabaa

Gaaffiileen qorannoo gabaa fakkeenyaaf oolan kanneen as irratti mul'ataniidha. Qonnaan bultoonni gabatee armaan gaditti mul'atu guutuudhaan alatti odeeffannoowwan barbaachisoo ta'an biroo isaaniif gaarii ta'a jedhanii yaadan akka walitti qaban ni jajjabeeffamu. Haala kanaan odeeffannoo argatan bakka duwwaa unka gaaffiilee keessatti akka gutan agarsiisun barbaachisaadha.

Yaadannoo:

Qonnaan bultoonni bakka bu'ootni qorannoo gabaa gaggessan bu'aa qoranchaa yammu hawaasaa naannootiif qoodaniif, miseensonni biroos booda akka shaakalan akkaataa itti gaggeefamu hubannoo kennuu qabu.

Boca Qorannoon Gabaa Ittii Gaggeefamu

Guyyaa : _____ / _____ / _____

Naannoo: _____

Godina: _____

Aanaa: _____

Maqa garee: _____

Maqaa Daldalaa fi lakkoofsa biibilaa	Maqaa fi Gosa oomisha	Qulqullina oomisha fi ulagaa gabaa.	Yeroo (Wactii) oomishni baayyee gabaattii barbaad amu	Hanga barbaadamu (Kgn) Yoom akka barbaadamu (guyyaa guyyaan ykn Torbaniih)	Baka ittii oomis haamu	Gatii Kiiloon tokkoo itii bitamu (ETB/kg)	Haala kafaltii ittiin kafalamu	Yeroo kafaltii	Yeroo bittaa fi gurgurtaa rakoollee qunaman	Fedhiin Daldalaa Garee kana irraa oomishaa bituuf jiru

Albaasaa amman gadii sadarkaa sadarkaan ta'ee ba'addees

Kutaa 3

Sa'aatii 2-3

Midhaan Irratti Xiyyeeffatamu Filachuu

Kaayyooowan

Bu'aa qorannoo gabaa miseensota garee birootiif qooduun sadarkaa jalqabaa filannoo midhaanii irratti xiyyeeffatamuu waan ta'eef gareen qonnaan bulaa gosoota midhaan adda ta'an gabaan fedhu adda baasuun filachuu ni danda'u.

Tarrefama qabxiwwan guguddoo

Bu'aa qorannoo gabaa gaggefame irratti hundaa'uudhan miseensonni garee waa'ee midhaan filatamanii irratti mari'achuun midhaan omishuuf xiyyeeffannoo argatan irratti waliigaltee ni uumu. Ogeeyyiin aanaa fi hojjetaan misooma hundaa adeemsa filannoo midhaanii irratti garee kanaaf gorsa ni kennu.

Adeemsa Raawwii

Sadarkkaa 1

Уоом

Hawaasaa naannoo yookin miseensota garee irratti xiyyeeffatamuu waliin ta'uudhan guyyaa fi saatii walgahiin itti gaggefamu murteessuu

Sadarkkaa 2

ፎጥህ

Miseensota garee fi haadha/abbaa manaa isaanii hunda walga'i irratti afeeruu.

Sadarkkaa 3

ፎረሳተቲ

FTC ykn bakka biro mijataa hawaasaatti dhi'eenyatti argamu.

Sadarkkaa 4

Maal irratti

Bakka bu'oonni qonnaan bultootaa qorannoo gabaa gaggessan bu'aa qorannoo gabaa kana qonnaan bultoota birootiif akka qoodanii fi waraqaa filannoo midhaanii akka guutan gochuu.

Sadarkkaa 5

ፎክሞትቲ

Gareen qonnaan bulaa kun ulaagaalee filannoo midhaanii irratti xiyyeeffatamuu irratti hunda'udhaan midhaan tarreeffaman keessa kan irratti xiyyeeffatamu filachuun faayidaa fi miidhaa qabu akka irratti mari'atan gaafachuu. Itti aansuudhaan, qonnaan bultoonni sagalee kennuudhaan midhaan lama akka filatan gochuu (Fuula itti aanu ilaala).

Filannoo midhaanii haala dimokiraatawaa ta'een gaggeessuu

- Waltajjii filannoo midhaanii irratti dubartoota afeeruu. Dubartoonni walgahii kana irratti akka hirmaatan guyyaa sanbataatti walga'ii gaggeessuun filatamaadha.
- Odeeffannoo gabaa erga qooddatanii booda unka filannoo midhaanii guutaa. Hirmaattonni hundi baasii oomishaa dabalatee ulaagaalee bu'uuraa gabaa hubatanii fi haala qillensa naannoo ilaalcha keessa galchuun midhaan tarreeffaman omishuuf bu'aa tilmaamuun hanga hubatanitti ibsuu gaafata.
- Sagalee kennudhan midhaan yammu filatamu, miseensonni dandeettii qaban (hoggantoonni garee, nama daldalaa milkaa'aa ykn namoonni barnoota gaarii qaban) murtoo garee irratti dhiibbaa akka hin geessisneef qonnaan bultoonni gadi ilaalanii ija isaanii akka cufatan gaafadhaa (fakkii armaan gadii ilaalaa).

Gabatee armaan gadii unka filannoo midhaanii irratti xiyyefatamee keessatti guutamudha. Baay'inni midhaanii/akaakuu xiinxalamuu qabuu bu'aa qorannoo gabaa irratti hundaa'a. Haa ta'u malee, yeroo ga'uf fudhatu ilaalcha keessa galuu qaba. Midhaan qonnaan bultoonni gabaa irratti qoratan hunda xiinxaluuf yeroo baay'ee gaafachuu danda'a. Haalli kun yammu mudatu, midhaan balinaan xiinxalaman kanneen abdachiisaa ta'an qofatu filatama.

Boca Filaannoo Midhaaniin Ittii Gaggeefamu

Guyyaa : ____ / ____ / ____

Naannoo: _____

Godina: _____

Aanaa: _____

Maqa garee: _____

Maqaa Midhaanii fi Gosa Isa	Nannoo kanaatii ni ynatama moo hin ynatamu	Muxaannoo oomishu ni Qabduu	Yeroo fudhatu (Facaae hanga sasabamu)	Rakkoo ijoo yeroo Oomishaa	Oomisha giddugalesa gabaaf dhihaatuu Kun/Facasa	Gatii Gidduu galesaa Qar/kg	Galii waligalaa Qar/Faca sa	Baasii Waligala Qar/Faca sa	Tirmaama aa Bu'a quiqulluu Qar/Fac asa	Gabaa Guddaa	Feedhii Gabaa	Sadarka

Boca Filaannoo Midhaaniin Ittii Gaggeefamu

Guyyaa : _____ / _____ / _____

Naannoo: _____

Aanaa: _____

Godina: _____

Maqa garee: _____

Maqaa Midhaanii fi Gosa Isa	Nannoo kanaatii ni yinatama moo hin yinatamu	Muxxaanno ni oomishu ni Qabduu	Yeroo fudhatu (Facaaee hanga sasabamu)	Rakkoo jijoo yeroo Oomishaa	Oomisha giddugalesa gabaaf dhinaatu Kun/Facasa	Gatii Gidduu galeessaa Qar/kg	Galii walgalaa Qar/Faca sa	Baasii Walgala Qar/Faca sa	Tilnaam aa Bu'a qulqulluu Qar/Fac asa	Gabaa Guddaa	Feedhii Gabaa	Sadarka

Boca Filaannoo Mithaaniin Ittii Gageefamu

Guyyaa : _____ / _____ / _____

Naannoo: _____

Aanaa: _____

Godina: _____

Maqa garee: _____

Maqaa	Nannoo	Muxxaannoo	Yeroo fudhatu (Facaaee hanga sasabamu)	Rakkoo	Oomisha	Gatii	Gallii	Baasii	Tilmaama	Gabaa	Feedhii	Sadaraka
Mithaanii fi Gosa Isa	kanaatii ni ynatama moo hin ynatamu	o oomishu ni Qabduu	lijo yeroo Oomishaa dhahaatu Kun/Facasa	giddugalesa gabaaf	Gidduu galessaa Qar/Kg	waligalaa Qar/Facasa	Waligalaa Qar/Facasa	qullulluu Qar/Facasa	Guddaa	Gabaa		
Moosese	Eyyee	Eyye	Ebala-4jira	Dukkubaa biqilt	late5,000	5	25,000	7610	17,390	A Gabaa B Gabaa	A Gabaa ku.50 jimata B Gabaa	Gabaa namoo xiqqoo
Shankurtili Adamaa red	Eyyee	Eyyee	Hagayyaa /4jira	Dukkubaa (Downy mildew)	4,000	12	48,000	6230	41,770	C Gabaa D Gabaa	C Gabaa ku.100 kioxata D Gabaa	Gabaa namoo xiqqoo
Raanuu euro	eyyee	Eyyee	Okuro, /4 jira	Hawwanisaa	10,00	2.7	27,000	5200	21,710	A Gabaa D Gabaa	A Gabaa ku.120 sambata xiqqaa D Gabaa	Waan xiqqoo gabaa Gabaa namoo xiqqoo

Abbaanta amaan qadii sadarkaa sadarkaan ta'aa boodhata

Kutaa

4

Walakkaa guyyaatiif

Sagantaa facaasa omishaa

fi baajeta barbaachisu karoorsuu

Kaayyoowan

Sagantaa omishaa qopheessuun qonnaan bultoonni odeeffannoo bu'uuraa oomisha kuduraa akkasumas karoora baajata irratti akka kennan ni dandeessisa. Shaakala gaggessaniinis qonnaan bultoonni yeroo fedhii gabaa olaanaa itti argatan ilaalcha keessa galchuun karoora oomishaa hubachuu ni danda'u.

Tarrefama qabxiwwan guguddoo

Leenjii kanaan qonnaan bultoonni karoora oomishaa ni qopheessu, akkasumas fedhii gabaa midhaan xiyyeeffannoo argatanii ilaalcha keessa galchuudhan baasii fi bu'aa irratti xiinxala ni gaggessu.

Adeemsa Raawwii

Sadarkkaa 1

Yoom

Garee qonnaan bultootaa waliin mari'achuudhan guyyaa fi sa'aatii walga'ii murteessuu.

Sadarkkaa 2

Enyu

Miseensota garee fi haadha/ abba warraa dabalatee hundi isaanii akka hirmaatan afeeruu.

Sadarkkaa 3

Eessatti

FTC keessatti yookin bakka mijataa hawaasaatti dhi'oo jiru kamittuu gaggessun ni danda'ama.

Sadarkkaa 4

Maal irratti

Ani kan foyeesuu ykn jijjiru gosa/ midhani,
 Qulqulina, bayinaa, yeroo sassabbi,
 Wara bittu, kenen biroo (adda basuu:)

Qonnaan bultoonni midhaanota xiyyeeffannoo argatan irratti jijjiirama akkamii fiduu akka barbaadan eeyyamu.

Sadarkkaa 5

Akkamitti

Qonnaan bultoonni jijjiirama akkamii fiduu akka barbaadan erga murteessaniin booda karoora oomishaa fi baajata ni qopheefatu.

Baasi Omishaa		
Gosa	bayina	qarshii
	Kunt 5	3500
	Kg 45	630
	Kg 30	420
	xarmu si 7	300
		560
		2200
		7610
Waliigala		

Sagantaa facaasa omishaa qopheessuu

- Tokkoffaa irratti, qonnaan bultoonni fedhii gabaa ilaalcha keessa galchuudhan midhaan xiyyeeffannoo argatan irratti jijjiirama akkamii fiduu akka barbaadan ni murteessu.
- Ogeesotni Aanaa fi hojjetootni misooma hundaa gareen qonnaan bulootaa sanyii midhaanota filatamanii akka bitatan haala mijeessuudhaan baasii sanyii isaanii akka hir'atu haalaa mijeessu.
- Gurgurtaan garee qonnaan bulaatootaf dandeettii falmachuun sirreessuu gatii gabaa ni kenna. Hojjetootni misooma hundaa, qonnaan bultoonni yaadaafi fedhii isaanii akka kaasan haala mijeessuu qabu.

Adeemsaalee raawwii hordofamuu

- Qonnaan buloota fedhii isaanii irratti hundaa'uudhaan garee adda addaatti qooduu.
- Qonnaan bulootni sagantaa omishaa hojjetoota misoomaa waliin ni guutu. Qonnaan bultoonni dubbisuu fi barreessuu danda'an qonnaan buloota dubbisuu fi barreessuu hin dandeenye deeggarsa taasisuu qabu.

Hojiirra Oolmaaf Gorsa kennamu

- Hojmaata oomishaa hunda yeroon hojiirra oolchuudhan baay'ina fi qulqullina omishaa gabaan fedhu yeroo gatii olka'aan jirutti oomishuun barbaachisaa dha.

Armaan gaditti kan jiru unka sagantaa omisha midhaaniiti. Duraan dursun qonnaan bultootni jijjiiramaafi fooyya'iinsa akkamii fiduu akka barbaadan murteessu, iskuweerota walgitan gubbaa kalaandarii irratti mallattoo kaa'uudhaan. Sana booda tokkoon tokkoon tarkaanfii oomishaa midhaan xiyyeeffannoo argate guyyoota murtaa'an guutu; guyyaa dhaabbii, gubbaatti naquu fi gabaaf dhiyeessu. Akkasumas bifa kanaan oomisha isaanii erga gurguranii booda adeemsa oomishaa gamaaggamuu fi bu'aa eegamu argachuu danda'uu fi dhiisuu isaanii ilaaluuf itti fayyadamuun ni danda'ama. Yoo hin taane, wantootni bu'aa irratti dhiibbaa geessisan maal akka ta'an xiinxali (oomisha gadi aanaa, gatii tokkoon tokkoon omisha gadi aanaa fi kkf).

Oomishaa qulubbii diimaa

Oodefannoo Oomishaa

Walirra fagenyaa dhaabbii: sm **40 × 20 × 5**
 Omishitumaa: kun **75-88/he 0.25**
 Hangaa sanyii: kg **1.6-2.0 /he 0.25**
 Dikee: kun **25-30/he 0.25**

NPS: **60 kg** Urea: **25 kg**

Ani kan foyeesuu ykn jijjiru gosa/ midhani,
 Qulqulina, bayinaa, yeroo sassabbi,
 Wara bittu, kanen biroo (adda basuu: _____)

Aanaa: _____
 Ganda: _____
 Maqaa Q/B _____

Gali qulqulu: (1 × 2) - 3

qarshii

Gosa: _____
 B. Lafaa(ha): ha
 (kut): qt
 _____ kg
 Guyyaa facaasa: _____
 Guyyaa dhaabbii (Haga darbee booda torbee 6-7): _____

Torbaan 2 booda

guyyaa: _____ kg

Torbaan 3 booda

guyyaa: _____ kg

Yeron sasabi torbe 17):

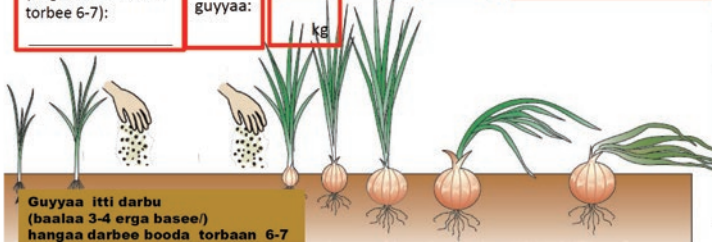
1 Oomisha: _____
 Kun 1 = _____ kg

2 gatti: _____

Gaba: _____

Baasi Oomishaa

	Gosa	bayina	qarshii
3 Walligala			

Qonnaan bultoonni dandeettii raawwachuu ni horatu

3

Albarkaa qonnaan qadii sadarkaa sadarkaan ta'ee hordofkaa

Kutaa

5

Sa'aatii 2-3

Leenjii maasaa qonnaan bulaa Keessaa Gaggeessuu

Kaayyoowwan

Leenjiin maasaa qonnaan bulaa keessaatti gaggefamu leenjii fedhii irratti hundaa'ee midhaan omishtotni filatan irratti dandeettii fi beekumsa tooftaa oomisha qabatamaa qonnaan bultoonni akka qabaatan kan dandeesisuudha.

Tarrefama qabxiwwan guguddoo

Dandeettii, tooftaa fi beekumsa misooma midhaan qonnaan bulootan filatamanii irratti barbaachisan barachuuf leenjiin kun qabatamaa ta'ee maasii qonnaan bulootaa ykn naannoo hawaasni argamutti gaggeeffamuu qaba. Dandeettii, tooftaa fi beekumsa misooma midhaan filatamee hojmaata guutuu barachuuf leenjiin kun qabatamaa ta'ee maasii qonnaan bulootaa ykn naannoo hawaasa dhi'oo ta'etti gaggeeffamuu qaba.

Adeemsa Raawwii

Sadarkkaa 1

Leenyu

Qonnaan bulootni filataman, yoo danda'ame haadha warraa isaanii waliin ta'uun.

Sadarkkaa 2

Yoom

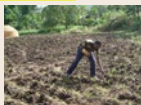
Garee qonnaan bulootaa waliin irratti mari'achuudhaan sagantaa leenjii fi guyyaa murteessuu. Guyyaa ayyana amantii irra bu'uu hin qabu.

Sadarkkaa 3

Leessatti

Bakki leenjiin kun itti gaggeefamu maasii qonnaan bulaa irratti ta'uu qaba. Qonnaan bultoonni lafa qonnaan bulaa moodeela/FTC keessatti leenji'uuf yoo walii galan, bakka waliigaltee irra ga'ametti leenjiicha gaggeessuu.

Sadarkkaa 4

Maal irratti

Qaawwa teeknikaa adda bahan sirressuuf tooftaaalee misooma bu'uura midhaanota filatamanii fi beekumsa barbaachisaa to'annoo ilbiisa fi dhukkubaa irratti kennuudhaan guutuu.

Sadarkkaa 5

Akhamitti

Odeffannoo fi hojmaata teeknikaa barbaachisoo ta'an kennuudhaaf meeshaa leenjii "Kamishibai" jedhamu fayyadamuu. Leenjii Kamishibai dhan deggeramuudhan kennameen booda hordoffiin itti fufiinsa qabu barbaachisaa dha.

Leenjii dirree keessaa gaggeessuu

- Kamishibai (meeshaalee eksteenshinii suura halluu qabu irratti hundaa'e) fayyadamuun ergaa teeknikaa qonnaan bulootaaf dabarisuu keessatti baay'een bu'a qabeessa. Odeeffannoon teeknikaa hundi fuula suuraa duubaa irratti waan barreeffamuuf HMH meeshaa kanatti fayyadamuuf salphaadha.
- HMH leenjii dirree keessaa akka tajaajila eksteenshinii idilee isaaniitti gaggeessuu danda'u. Yoo barbaachisaa ta'e ogeeyyiin horticulture aanaa HMH akka teeknikaan cimam deeggaruun ni danda'ama.
- Hojmaata oomisha midhaanii, qabiinsa omisha boodaa fi tooftaa to'annoo ilbiisaa erga kennanii booda, HMH hojmaata bu'uuraa agronomii agarsiisuus ni danda'u, garuu waan agarsiifamu irratti qonnaan buloota waliin mari'achuun barbaachisaadha.

Meeshaalee Barbaachisoo ta'áns - "Kamishibai" akka meeshaa leenjii eksteenshiniitti

Kamishibai' jecha Jaappaan yammuu ta'u hiikni isaas 'paanaalii seenaa suuraa qabu' kan flip chart fakkaatu jechuudha. Meeshaan leenjii eksteenshiniin kun halluu guutuudhaan kan maxxanfamee fi haala qilleensaa hundaaf akka oolu pilastika haallu maleedhan kan samsamameedha. Fuulli duraa qonnaan bultoonni akka ilaala-niifi suuraa hedduu ni qabata. Fuulli duubaa ibsa suuraawwanii kan ibsu yoo ta'u, hojjettoonni eksteenshiniin sagalee isaanii ol kaasee qonnaan bultootaaf ni dubbisu.

Fuula duraa

3.8.4.a: Late Blight

Baalaa fi jirma Biqiltuu Moosee kan Late Blightiin faalamee/midhame

Fuula duubaa

3.8.4.a: Late Blight

Baalaa fi jirma Biqiltuu Moosee kan Late Blightiin faalamee/midhame

3.8.4.a: Late Blight

- Kuni dhobe faagasi kan haali dubbisa qabbana'an, fi dumsaa'aa jidhaan ti tokuudha.
- Dhibeev moosee kan midhaa otaanaa geessaa keessaa is taakoodha.

Mallatoo:

- Tafuuja baala irrati bihhaninis oofhame kan guufite gara booraatti jijjama.
- Baala gara jilaa, faagasiin guddisee anni addi (white mouldy growth) akka lumamu godha, kuni faati faa akka irati ni mul'ata.
- Baali midhame raawolaga, garuu yeroo baayyee mukaigindii belliguu irrati maacamee argama.

To'annoo:

- Sanyii danda'amu kan akka "Blitaxaa" "Guddannee" "Ogamaayii" "Jaallannee" fi "Daqime" danda'annaa hamma baala akka dattiin ni fanna.
- Midhaan solanaceaees Ake ta'is walii faaqessawwal jijjiri
- Sirri: bu'eesum godha garsi maasa qutulluusuu raawwadhu.
- Sanyii moosee markanaa ta fi dhibeeraa baala ta'a oofa Raabuu fayyadani.
- Fara faagasi sirrii ta'an itti ba'ii, kan dhibee ittisanii fi kan fayyasan, isaanis kan akka:

Kan ittanoo:

- Antracozi (a.) Propineb)
- Dithane M45D (a.) mancozeb)
- Nandoo (a.) Fluazinam)

Kan akka:

- Ridomil Gold® (a.) metalaxyl + mancozeb)
- Miraz® (a.) Propineb 70 % + Cymoxandil 6 %)
- Victory® (a.) metalaxyl + mancozeb)

Hiika Afaan Amaaraa

Hiika Afaan Oromoo

Sagantaa Salphaa

Saamhda 1. Qorannoo gabaa gaggessuu (walakkaa guyyaa)

Yeroo	Guyyaa 1 ^{ffaa}
2:30 – 3:00	Galmee hirmaatotaa
3:00 – 3:20	Walbaruu hirmaatotaa fi ergaa бага nagana dhuftanii
3:20 – 4:30	Seensaa fi ibsa qorannoo gabaa <ul style="list-style-type: none"> • Seensaa, kaayyoo fi akkaataa qorannoo gabaa itti gaggeeffamu • Guca qorannoon gabaa ittiin gaggefamu ibsuu
4:30 – 4:50	Boqonnaa Shaayii
4:50 – 5:20	Shaakala qorannoo gabaa viidiyoo ilaaluu gaggessuu (garee 5 tti qooduudhaan gaggessuu)
5:20 – 5:50	Firii qorannoo gabaa hirmaatotaaf dhiyeessuu
5:50 – 6:00	Sagantaa guduunfaa

Saamuda 2. Qorannoo gabaa fi filannoo midhaanii irratti leenjii kennu (leenjii guyyaa 1)

Yeroo	Guyyaa 1 ^{ffaa}
2:30 – 3:00	Galmee hirmaatotaa
3:00 – 3:20	Walbaruu hirmaatotaa fi ergaa бага nagana dhuftanii
3:20 – 4:30	Seensaa fi ibsa qorannoo gabaa <ul style="list-style-type: none"> • Seensaa, kaayyoo fi akkaataa qorannoo gabaa itti gaggeeffamu • Guca qorannoon gabaa ittiin gaggefamu ibsuu
4:30 – 4:50	Boqonnaa Shaayii
4:50 – 5:30	Shaakala qorannoo gabaa yadaan gaggessuu (garee 5 tti qooduudhaan) .
5:30 – 6:00	Argaanna (firii)qorannoo gabaa hirmaatotaaf dhiyeessuu
6:00 – 7:00	Laaqana
7:00 – 7:30	Barumsa filannoo midhaanii
7:30 – 8:30	Shaakallii filannoo midhanii
8:30 – 9:00	Gareen Ibsa filannoo midhaanii irratti ni kena
9:00 – 9:10	Ergaa fi yaadaa gudunfaa waa’ee filannoo midhanii
9:10 – 9:30	Boqonnaa shaayii

Saamuda 3. Qorannoo gabaa, filannoo midhaanii, sagantaa omishaa fi sagantaa raawwii gochaan qopheessuu (leenjii guyyaa 2)

Yeroo	Guyyaa 1 ^{ffaa}	Yeroo	Guyyaa 2 ^{ffaa}
2:30 – 3:00	Galmee hirmaatotaa	2:30 – 3:00	Galmee Hirmaatotaa
3:00 – 3:20	Walbaruu hirmaatotaa fi ergaa бага nagana dhuftanii	3:00 – 3:30	Ibsa rakkoolee xiinxaluu fi sagantaa omishaa qopheessuu
3:20 – 4:30	Seensaa fi ibsa qorannoo gabaa • Seenaa, kaayyoo fi akkaataa qorannoo gabaa itti gaggeeffamu • Guca qorannoon gabaa ittiin gaggefamu ibsuu	3:30 – 4:00	Shaakallii Xiinxala rakkoolee
4:30 – 4:50	Boqonnaa shayii	4:00 – 4:20	Boqonnaa shayii
4:50 – 5:30	Firii qorannoo gabaa hirmaatotaaf dhiyeessuu	4:20 – 5:00	Shaakallii sagantaa omishaa qopheessuu
5:30 – 6:00	Ergaa guduunfaa waa’ee qorannoo gabaa irratti kennuu	5:00 – 6:00	Bu’aa shaakallii dhi’essuu fi Gaaffii fi deebii
6:00 – 7:00	Laaqana	6:00 – 7:00	Laaqana
7:00 – 7:30	Barumsa filannoo midhaanii	7:00 – 7:30	Ibsa qophii sagantaa raawwii
7:30 – 8:30	Shaakallii filannoo midhaanii	7:30 – 8:30	Sagantaa raawwii qopheessuu
8:30 – 9:00	Gareen Ibsa filannoo midhaanii irratti ni kena	8:30 – 9:00	Sagantaa qopha’ee gareen hundi dhi’essuu
9:00 – 9:30	Boqonnaa Shaayii	9:00 – 9:10	Sagantaa guduunfaa
9:30 – 10:30	Gaaffii fi deebii	9:10 – 9:30	Boqonnaa Shaayii

Saamuda 4. Qorannoo gabaa, filannoo midhaanii, sagantaa omishaa fi biqiltoota hojii hojjechuu fi sagantaa raawwii irratti ibsa gabaabaa oomisha midhaanii irratti kennu (leenjii guyyaa 3)

Yeroo	Guyyaa 1 ^{ffaa}	Yeroo	Guyyaa 2 ^{ffaa}	Yeroo	Guyyaa 3 ^{ffaa}
2:30 – 3:00	Galmee hirmaatotaa	2:30 – 3:00	Galmee Hirmaatotaa	2:30 – 3:00	Galmee Hirmaatotaa
3:00 – 3:20	Walbaruu hirmaatotaa fi ergaa бага nagana dhuftanii	3:00 – 3:30	Ibsa rakkoolee xiinxaluu fi sagantaa omishaa qopheessuu	3:00 – 3:45	Misooma mosee
3:20 – 4:30	Seensaa fi ibsa qorannoo gabaa • Seensaa, kaayyoo fi akkaataa qorannoo gabaa itti gaggeeffamu • Guca qorannoon gabaa ittiin gaggefamu ibsuu	3:30 – 4:00	Shaakallii Xiinxala rakkoolee	3:45 – 4:30	Misooma timaatimaa
4:30 – 4:50	Boqonnaa shayii	4:00 – 4:20	Boqonnaa shayii	4:30 – 4:50	Boqonnaa shayii
4:50 – 5:30	Firii qorannoo gabaa hirmaatotaaf dhiyeessuu	4:20 – 5:00	Shaakallii sagantaa omishaa qopheessuu	4:50 – 5:35	Misooma shunkurtii diimaa
5:30 – 6:00	Ergaa gudunfaa waa’ee qorannoo gabaa irratti kennuu	5:00 – 6:00	Bu’aa shaakallii dhiéessuu fi Gaaffii fi deebii	5:35 – 6:20	Misooma Raafuu maramaa
6:00 – 7:00	Laaqana	6:00 – 7:00	Laaqana	6:20 – 7:20	Laaqana
7:00 – 7:30	Barumsa filannoo midhaanii	7:00 – 7:30	Ibsa qophii sagantaa raawwii	7:20 – 7:50	Gaaffii fi Deebii
7:30 – 8:30	Shaakallii filannoo midhanii	7:30 – 8:30	Sagantaa raawwii qopheessuu	7:50 – 8:00	Sagantaa guduunfaa
8:30 – 9:00	Gareen Ibsa filannoo midhaanii irratti ni kena	8:30 – 9:00	Sagantaa qopha’ee gareen hundi dhiéessuu		
9:00 – 9:30	Boqonnaa Shaayii	9:00 – 9:30	Boqonnaa Shaayii		
9:30 – 10:30	Gaaffii fi deebii				

